

PLAN DE LA VILLE, FORTS

1. Bastion de Ponton.	10. Les Sœurs pieuses.	19. Le Nouveau Quai.
2. Bastion de Lanterre.	11. Les Courroux de la Vallé.	20. Eglise du Peuple.
3. Le Nouveau Bastion.	12. Les Religieuses de la Consolation.	21. Fabrique des Vétérans.
4. Bastion nommé La Plate forme.	13. Les Casernes du Roi.	22. Eglise de l'Avant-Port.
5. Bastion de Martin Clajon.	14. La Maison du Gouverneur.	23. Ports de Nieuport.
6. Bastion de la Couronne.	15. Les Capucins.	24. Ports de la Mer.
7. Bastion de la Glacière.	16. Magasin des Munitions.	25. Ports de Nord.
8. Bastion de la Floride.	17. La Place d'Armes.	26. Radoubes.
9. Bastion de Babilone.	18. La Maison de Ville.	27. Caffee.
10. Bastion de Arènes.	19. Le Nouveau Marché.	28. Jettées.
11. Bastion de l'Elbeke.	20. Magasin à Poudre.	29. Tête de l'Est.
12. La Paroisse.	21. Ports du Quai.	30. Tête de l'Ouest.
13. Les FF de l'Oratoire.	22. Le Quai.	31. Le Port.

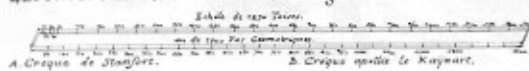
MER DU NORD,

OU

MER D'ALEMAGNE

et ENVIRONS D'OSTENDE

32. La Croix St' Catherine.	41. Le Canal de Nieuport.
33. Le Fort d'Éléon.	42. Le Canal d'Audenbourg.
34. Eglise de Schilken.	43. L'ancienne Ville d'Audenbourg.
35. Le Sas de Schilken.	44. Le Village de Smackerech. * Nouvelle Eglise.
36. Eglise dite de 1702.	45. Le Village de Sain.
37. Le Nord Die.	46. La Digue de Sain.
38. Le Village de Broere.	47. La Fort Albertus.
39. Le Canal de Brugge.	48. Le Damer-Sol.
40. Le Fort de Plaakenthal.	49. La Digue d'Albertus.

Een Historisch Polderlandschap

Bijgaande kaart afgedrukt op pagina 42 werd ons ter beschikking gesteld door de heer Daan Dewulf, voormalig directeur van de Dienst Bouw en Grondbeleid van de stad Oostende. Een uniek document, deze kaart uit een reeks van 56, die vermoedelijk eertijds in boekvorm zullen verschijnen. Het zijn allemaal kaarten die nog nimmer voorheen in die context gepubliceerd werden. Sommige kaarten zijn zelfs geheel origineel. De kaarten hebben allen betrekking op Oostende en het omliggende land. De allereerste is er één die een beeld poogt weer te geven van het geografisch uitzicht van onze kust omstreeks het jaar 300 na Christus. In andere kaarten ligt dan weer de nadruk op een geschiedkundig gegeven of staan de hoeven opgetekend met hun respectieve eigenaars in de 18e eeuw. De reeks eindigt met een kaart van Oostende na de fusie. Werkelijk verrassend en we hopen dat ze ook vlug zullen uitgegeven worden. Ze bevatten een echte schat aan informatie over Oostende, Stene, Zandvoorde, Leffinge, Oudenburg, Bredene en Snaaskerke.

Riet, slib en water.

Op de bijgaande kaart zien we zeer goed de dijken weergegeven die na het fameuze beleg van Oostende terug dienden aangelegd om het onder water gezette land te kunnen herwinnen. En het zou in totaal meer dan 100 jaar duren voor men in dit opzet slaagde. Al die tijd moest de bevolking van Oostende en de omliggende dorpen leven met dit landschap om zich heen van moerassen, riet, slibplaten en bij stormvloed steeds opnieuw gevaarlijk stijgend water. Van intensieve landbouw kan er in dit gebied tussen 1600 en 1700 dan ook maar heel weinig sprake geweest zijn.

Vermoedelijk liet men er schapen grazen. En één van de oudste hoeven uit dit gebied, de Stelle, was aanvankelijk ook een toevluchtsoord (op een hoogte gelegen) voor de schapen. Voor de rest moet het een onherbergzaam en verlaten streek geweest zijn.

Maar juist aan het zo lang onder water staan van deze thans weer vruchtbare polder dankt Oostende heden ten dage het bestaan van zo'n prachtige reservoir aan rust en natuurrijkdom. De vogelwereld is er bijzonder rijk en ook het aantal soorten planten en insecten die er kunnen aangetroffen worden liggen verbaasd hoog.

De belangrijkste krekens die we nu nog in dit landschap terugvinden zijn de Keignaert- en de Zoute Kreek.

Voor de wandelaar- natuurliehebber hier misschien een paar tips. Wil je echt iets te zien krijgen van wat daar zo dicht bij het stadscentrum van Oostende nog leeft en bloeit schaf u een degelijk handboek aan over de vogels en de planten. De Vogelgids en de Plantengids van Elsevier zijn naar onze mening de beste. Ook een verrekijker is eigenlijk onmisbaar. De vogels die je het talrijkst kunt aantreffen op de krekens of aanpalende weiden zijn de veldleeuwerik, de gele kwikstaart, de Kievit, het waterhoen, de meerkoet, de graspieper, in de zomer de rietzangers en de zwaluwen, de torenvalk en bruine kiekendief. Deze laatste is een bijzonder imposante prooivogel. In de winter komen dan meer de eenden voor en tijdens lente en herfst ook de zogenaamde waadvogels zoals tureluur, kempahaan, scholekster, grutto, watersnip en wulp. Een boeiende wereld voor wie op zoek is naar wat rust en ontspanning. Tot de zeldzamere soorten die ook in de historische polders rond Oostende jaarlijks worden opgemerkt behoren de lepelaar, de kluut, de sperwer, de blauwe kiekendief, de velduil en ook wel eens een buizerd of een purperreiger. Eenden zijn er het hele jaar door maar toch is ook de winter weer de beste periode om deze vogels te zien te krijgen. En dan tref je er ook het meest soorten aan met namen als de smient, wintertaling, kuifeend, tafeleend, pijlstaart, grote zaagbek enz...

Vijf polders en de Leegaard

De Leegaard is een heerlijk cafeetje waar je altijd terecht kunt voor een kop koffie of een frisse pint. Heb je na zo'n lange wandeling trek in iets hartigs dan vindt je dat ook wel bij Patrick Laforce de sympathieke uitbater van de Leegaard. En dat woord Leegaard heeft tussen haakjes niets te maken met deze overigens heel ijverige cafébaas. De Leegaard is nog min nog meer de naam van een dijk die Zandvoorde Dorp moest beschermen tegen het al te opdringerige zeewater. Deze Leegaarddijk werd aangelegd in het jaar 1626 doch amper één jaar later opnieuw doorgestoken.

En precies door de aanleg van die dijken was het mogelijk dit land langzaam terug te winnen op de zee. Langzaam ook omdat die polders aanvankelijk dienst deden als spuibeekens om te voorkomen dat de haven van Oostende zou dichtslibben. En ook vandaag kunnen we ze nog onderscheiden van elkaar. De Oude Polder die in feite nooit onder wa-

ter is komen te staan. Deze polder staat beter bekend als de Zwaanhoek. Daarbij aansluitend maar dan aan de andere kant van Zandvoorde strekt zich de Nieuwe Polder uit en deze is naar onze mening ook veruit de interessantste.

Landschappelijk is hij met de Zoute- en Keignaertstreek met hun brede oevers ook de mooiste. Van de Katharinapolder is nog weinig te bespeuren. Door stadsuitbreiding is deze moerassige grond verdwenen onder huizen en wegen. Ook de Keignaertpolder is als landschappelijke zone nog maar weinig boeiend. En natuurwetenschappelijk weinig interessant. In dit gebied situeert zich nu het industriepark, de verbrandingsoven en de wijk Konterdam. Een pluimpje voor de stad Oostende is wel dat men hier groengordels heeft voorzien die als buffers dienen te fungeren tegen zowel luchtvervuilings- als lawaaihinder. Pikant detail is wel dat deze groenzone ooit in de gemeenteraad goedgekeurd werd zonder dat ook maar één gemeenteraadslid het wist. Maar dat is een verhaal apart dat we hier niet vertellen. 't Was tenslotte voor het goede doel. De laatste polder en dat is de Snaaskerkepolder die in het westen aaneleund bij Stene Dorp werd pas in het begin van 1800 geheel watervrij gemaakt. Als men in Stene zo hardnekkig is blijven spreken over schorre dan ligt hem dat precies in het feit dat Stene als dorp in de buurt van Oostende ook het langst geconfronteerd bleef met een moerassig schorrelandschap. Nu is het een vruchtbare cultuurpolder enkel verstoord door klei- en zandwinningsputten. Een gebied om te leren kennen...een gebied om te bewaren. En we zouden hier dan ook graag een verwittigende vinger opsteken naar schepen Gerard Daniels om toch maar niet te pogen een soort rekratieoord te maken van bijvoorbeeld de Keignaertkreek. In het verleden is er al een schepen in dit moeras verloren gelopen en dat lijkt ons voldoende.

Nog veel wandelgenot en tot kijk. Als je ons ontmoet, hetzij in de Vlasschaard, het Vossenhol of de Leegaard, vergeet ons dan niet te tracteren op een pint.

C.W.